

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо особливостей оприлюднення законів»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроєкту

Станом на 11 травня 2026 року в системі електронного документообігу налічується щонайменше 44 закони, підтримані Верховною Радою України IX скликання, які знаходяться на етапі “Передано на підпис Президенту” значно довше, ніж це передбачено Конституцією України.

Стаття 94 Конституції України передбачає такий порядок підписання та оприлюднення законів:

“Стаття 94. Закон підписує Голова Верховної Ради України і невідкладно направляє його Президентові України.

Президент України протягом п'ятнадцяти днів після отримання закону підписує його, беручи до виконання, та офіційно оприлюднює його або повертає закон зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України для повторного розгляду.

У разі якщо Президент України протягом встановленого строку не повернув закон для повторного розгляду, закон вважається схваленим Президентом України і має бути підписаний та офіційно оприлюднений.

Якщо під час повторного розгляду закон буде знову прийнятий Верховною Радою України не менш як двома третинами від її конституційного складу, Президент України зобов'язаний його підписати та офіційно оприлюднити протягом десяти днів. У разі якщо Президент України не підписав такий закон, він невідкладно офіційно оприлюднюється Головою Верховної Ради України і опубліковується за його підписом.

Закон набирає чинності через десять днів з дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його опублікування”.

Тобто, Конституція України прямо передбачає автоматичний порядок схвалення законів Президентом України після 15-денного терміну з моменту отримання (крім випадків, якщо Президент повертає закон зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України для повторного розгляду). Водночас Конституцією прямо не визначено суб'єкта, який оприлюднює закон.

Відповідно до ч. 2 ст. 1 Регламенту Верховної Ради України, Регламент встановлює порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради, її засідань, формування державних органів, **визначає законодавчу процедуру**, процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради. Особливості здійснення контрольних функцій Верховної Ради у сферах національної безпеки і оборони визначаються Законом України "Про національну безпеку України".

З положень чинного Регламенту Верховної Ради України передбачається механізм підписання і оприлюднення законів, який складається з 4 етапів, які покладаються на відповідних суб'єктів.

1. Ухвалення закону Верховною Радою України;
2. Підписання закону Головою Верховної Ради України;
3. Підписання закону Президентом України;
4. Офіційне оприлюднення у виданні "Голос України".

Наявність 44 схвалених Верховною Радою України та Президентом України, але не підписаних та не оприлюднених законів свідчать про недостатність наявного законодавчого забезпечення.

У випадках, коли в механізмі підписання і оприлюднення законів трапляються збої на одному з етапів, необхідно гарантувати оприлюднення законів, прийнятих Верховною Радою України. Відтак новою ст. 130-1 Регламенту пропонується доручити оприлюднення схвалених Президентом України (в порядку статті 94 Конституції України) законів Голові Верховної Ради, якщо Президент України схвалив закон, але не підписав і не оприлюднив його.

Механізм підписання схвалених Президентом України Законів України Головою Верховної Ради України вже діяв у Регламенті Верховної Ради України (стаття 137 Регламенту), яка діяла до 08.10.2010 і вилучена через рішення Конституційного Суду України щодо відновлення дії Конституції України редакції 1996 року. Норма цієї статті передбачала, що у разі якщо Президент України не підписав закон, прийнятий Верховною Радою під час повторного розгляду не менш як двома третинами голосів народних депутатів від її конституційного складу, Голова Верховної Ради України невідкладно офіційно оприлюднює такий закон за своїм підписом. Відтак пропонується відновити дію статті 137 Регламенту.

2. Мета прийняття законопроекту

Законопроект має на меті усунення законодавчої прогалини, коли підтримані Верховною Радою України та схвалені Президентом України закони не оприлюднюються та не набирають чинності.

Крім того, законопроект має на меті гарантувати оприлюднення законів, прийнятих Верховною Радою під час повторного розгляду не менш як двома третинами голосів народних депутатів від її конституційного складу (після подолання вето), у разі якщо Президент України не підписав закон, прийнятий Верховною Радою. Зазначена норма відповідає статті 137 Регламенту Верховної Ради України, яка діяла до 08.10.2010 і вилучена через відновлення дії Конституції України редакції 1996 року.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Регламенту Верховної Ради України, зокрема щодо:

— врегулювання суб'єкта оприлюднення схвалених Президентом України законів відповідно до положень ст. 94 Конституції України;

— забезпечення безперебійного функціонування механізму підписання та оприлюднення підтриманих Верховною Радою України та схвалених Президентом України законів;

— реалізацію принципу народовладдя щодо законопроектів, щодо яких є підтримані громадянами петиції щодо необхідності ветоування;

— гарантувати оприлюднення законів, прийнятих Верховною Радою під час повторного розгляду не менш як двома третинами голосів народних депутатів від її конституційного складу (після подолання вето), у разі якщо Президент України не підписав закон, прийнятий Верховною Радою. Зазначена норма відповідає статті 137 Регламенту Верховної Ради України, яка діяла до 08.10.2010 і вилучена через відновлення дії Конституції України редакції 1996 року.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основними нормативно-правовими актами у даній сфері регулювання є Конституція України та Закон України «Про Регламент Верховної Ради України».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту не потребуватиме фінансування з Державного бюджету України та відбуватиметься в межах видатків,

передбачених в Державному бюджеті України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту дозволить врегулювати питання своєчасного оприлюднення підтриманих Верховною Радою України та схвалених Президентом України законів та вдосконалив систему стримувань і противаг.

